

Ikki bara út-reiðslustøðið — eisini produktiviteturin!

DAGLIGA hoyra vit um ætlaðar »struktur-broytingar« í fiskivinnu og -veiðu okkara. Tað er í dag líka vanligt at tosa um »struktur-broytingar« og fiskaprísir sum at tosa um veðrið, ið vit kortini ikki kunnu broyta.

BROYTINGAR henda alla tíðina innan fiskivinnuna. Summar tilætlaðar og lagðar tilrættis, meðan aðrar koma meira ella minni av sær sjálvum. At tað er neyðugt at vera á takinum alla tíðina, mugu tey flestu hava gjørt sær greitt. Spurningurin er meira: hvat er best at gera, og hvussu gera vit tað, so vit fáa sum frægast burturúr.

AT vit kunnu fáa meira burturúr, ivast helst eingin í. Hetta varð eisini sligið fast einaferð afturat á fundi í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag mikukvöldið, tá spurningurin: — Hvussu fáa vit meira burturúr okkara høvuðsútflutningi — fiskinum? — varð umrøddur.

INGIN beinleiðis niðurstøða varð gjord, men fundurin ásannaði m.a., at skundast má undir skip og virki fyri at fáa eina betri góðsku, sum ein hægri prísur fæst fyri. Kanska gera krøvini um laggilding strangari. At tilvirka fiskin meira, so vit fáa eina virkisøking. At fáa nýhugsan í søluliðið og marknaðarføring. At fáa útflutningin skjótari inn á meginlandið. T.d. við skjóttgangandi farmarutu til Norðurskotlands, haðani tað ber skjótt til at koma til enska marknaðin og europeiska

meginlandið við lastbilum og til USA við flogfórum. Eisini ásannaði fundurin, at nógvir aðrir spurningar eiga at verða umrøddir.

FISKIVINNA okkara er fjøltáttað seinastu árin og hon kann fjøltáttaðast meira, so vit fáa meira burturúr. Tað er neyðugt, tí tilfeingið er avmarkað, men Føroya fólk fjølgast í tali. Tí er alla tíðina neyðugt við einum sakligum og konstruktivum orðaskifti, sum hesin fundurin og árliga fiskivinnutingið eru boð um.

LANDSSTYRIÐ arbeidir við nógvum spurningum á fiskivinnuøkinum. Ein av landsstýrissflokkinum vil nú síggja úrslit, og hóskvöldið kom landsstýrismaðurin í fiskivinnuáráðum í SvF við útspæli á nøkrum økjum. Hesi eru tó ov lítið útdjúpað til at fáa eina viðmerking á

hesum stað. Men vit kunnu bara sláa fast, at nú ætlar landsstýrið at avtaka Ráfiskagrundin — ein prugelknabe í okkara fiskivinnu — og prísurin skal vera ein spurningur millum skip og virki. Ein minstiprísur skal kortini ásetast, og fiskasløg, sum ikki hava góðan prís, skulu fáa studning.

EISINI hava umboð fyri landsstýrið tosað um at fáa út-reiðslustøðið niður, tí vit eru ikki nóg kappingarførir. Vit mugu ásanna, at tað eru vit kanska ikki, men eitt, sum serliga haltar, er produktiviteturin. Vit mugu leggja okkum eftir, at menna virkisleiðslurnar — ikki bara í fiskivinnuni, men innan alt føroyskt vinnu- og handilslív — so vit fáa ein munandi hægri produktivitet.

Avrikini prógva nakað annað!

Tjóðveldisfólk verja sum vera man politikkin hjá samgonguni við stórum av gjaldshækkingum, bundnari uppsparing, skipan av arbeidsrætti og kanska eisini avtøku/sjálvirkandi dýrtíðarviðgerðini av lønum.

Sjálvandi tekur Javnaðarflokkurin sum ein demokratiskur sosialistiskur arbeidarflokkur ikki undir við hesum politikki. Vit hava funnist at honum, men tað líkar ikki Tjóðveldisflokkinum, og nógvar greinir hava verið vendar móti Javnaðarflokkinum í 14. September, sum jú eisini er naturligt í okkara demokratiska landi.

Kortini tykja summi av verjuskrivunum og afturvísingunum heldur jánkast. M.a. tá Tjóðveldisfólk siga, at Javnaðarflokkurin hevði ikki gjørt tað øðrvísi, og tá tey siga og

skriva, at tað er bara, tá Javnaðarflokkurin situr í andstöðu, at hann rekur arbeidarpolitik og »spælir« verji arbeidaranna á sjógvi og landi.

Sogan og avrikini prógva nakað annað. Ikki er neyðugt at fara longur aftur enn til seinasta valseið, tá Javnaðarflokkurin, sum altíð, umsat arbeidararál. Hetta valseið henda fleiri batir og framstig enn undanfarna 10 ár tilsamans.

Hetta valseið fingi tímalontar kvinnur eisini 24 vikur barnburðarfarloyvi. Trygdargrunnur Verkaðarfsins varð stovnaður, so arbeidsfólk eru tryggjað móti lønarmissi, tá arbeidskeypari fer á heysin. Summarfritíðin varð longd upp í fimm vikur og ferulønin varð hækkað upp í 12 prosent. Skipanin er lögð soleiðis til rættis, at arbeidsfólk

fáa fulla feruløn útgjöldna, tí skatturin er farið av, og fakfeløgini fáa rentuáðagan til virksemiterra.

Stórir batir. Men vit kunnu eisini nevna Arbeidsfólk, sum varð útbyggt við fleiri deildum, eins og ein lækni í arbeidsmedisini varð settur. Og sum rosina í pylsuendinum kunnu vit nevna »Tann Samhaldsfasta« — ta solidarisku eftirlønarskipanina. Henda skipan má sigast at verða eitt stórt framstig fyri allar føroyingar, tá hann fer at gjalda út um nokkur ár, so fólk hava meira til lívsins upphald í ellisárunum eftir langt og hart lív á sjógvi og landi.

Umframt tey nevndu beinleiðis arbeidararál, vórðu aðrir batir, sum eisini koma arbeidaraflokkini til góðar, framdir í seinasta valseiði. Til dømis

fingu fiskimenn okkara ein rættvisari dagstudning og minstaløn varð hækkað munandi. Barnastyrkurin varð veruleiki. Ískoyti til sethúsasparing varð hækkað. Samtykt varð at geva pensionistum seriskoyti. Avlams-pension skuldi ikki longur laga seg í stóð eftir inn-tøku hjunafelaganna. O.s.fr.

Hesi framstig vórðu framd saman við øðrum góðum flokkum, sum hava ella høvdu sosiala tilvitan. Tíverri stakk Kristiligi Fólkaflokkurin halan millum beinini, tá tvey mál, sum hann ikki kundi taka undir við, vórðu lögð fram. Hann virdi ikki ein meiriluta í samgonguni. Seinpi kúvendi Tjóðveldisflokkurin og valdi at samstarva við borgaraligum afturhaldskrefum og sambandsmonnum.

Og hvat siggja vit nú? Jú, álop verða gjord á hesar batir. T.d. skal pilkast við barnastyrkin. Arbeidsfólk missir fleiri deildir sambært uppskotinum til figgarløg. Övist er, hvussu verður við pensiónsskoytinum og dýrtíðarviðgerðini av lønum í sambandi við prís-talið. Og harafturat ætlar

poltitisk viðmerking

hesin góði Tjóðveldisflokkur sær at skipa ein arbeidsrætt í Føroyum. Mangt broyttist á mansins ævil!

Hesum broytingum, sum vit halda vera afturstig, fer Javnaðarflokkurin at berjast móti. Líka mikið hvat Tjóðveldisflokkurin og 14. September brigda okkum um arbeidarflokk og ikki. Ikki átti tað at verið Fjórtaða fyri at undirmet lesarar sínar, tí teir vita, at Javnaðarflokkurin í heilt mannaminni bardist sum ulvur á skóg fyri almannaalggvuni. At hann virkaði fyri kontantari lønarutgjalding. Minstuløn skipsfiskimanna. At hann fekk í lag dagpeningaskipanina, arbeidsverndarlögin, heimahjálparskipanina o.s.fr.

Hesi arbeidararál eru ikki framd, meðan Javnaðarflokkurin sat í andstöðu. Nei, tey eru avrik av einum miðvisum almanna- og arbeidarpolitikki. Tað reingist ikki. Hóast summi Tjóðveldisfólk — serliga á tí vaksandi høgrevanginum —

royna at tileinkisgera leiklut Javnaðarflokksins sum tann føroyski arbeidarflokkurin, so eru øll hesi framstig hend, meðan Javnaðarflokkurin hevur havt leiðsluna í Tinganesi.

Hinvegin skal tað ikki dyljast, at Javnaðarflokkurin hevur verið við til at samtykka inn-tøkulögir. Parvis fyri at fáa fleiri inn-tøkur í landskassan — til dømis fyri at stuðla fiskivinnuna —, og partvis fyri at tálma nyt-sluni. Hetta varð gjørt seinasta valseið og sokallaði oljuginnrunin varð stovnaður. Bæði tá og áður hevur Javnaðarflokksins politikur tó verið at fáa lønarbeidarunum onkra kompensasjon — okkurt endurgjald — tí vit hava altíð havt ein miðvisan løntakarapolitik fyri stavn!

jn